

Щербинка Т.О., Скалозуб О.М. (КП ДонНТУ)

## КОМБІНОВАНЕ НАВЧАННЯ – НОВИЙ ТРЕНД ОСВІТИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Електронне навчання - нова форма, яка стрімко входить в практику діяльності навчальних закладів. Це викликано розвитком інформаційних і комунікаційних технологій, що дозволяють інтегрувати сучасні технологічні рішення в навчальний процес. Подальше ефективне існування системи освіти безпосередньо залежить від рішення задачі підвищення якості навчання і його доступності. Домогтися цього можна тільки шляхом впровадження в освіту технологій електронного навчання.

Електронне навчання (e-learning) - це передача знань і керування процесом навчання за допомогою нових інформаційних і телекомунікаційних технологій. Елементи електронного навчання застосовуються в очній, заочній освіті та дистанційному навчанні (ДН).

Під ДН (distance learning) розуміють такий процес навчання, при якому використовуються технології, які не передбачають безпосередньої присутності викладача - в першу чергу, інформаційно-комунікаційні (ІКТ-технології – information technologies).

Комбінована форма дозволяє об'єднати можливості традиційного навчального процесу та переваги інформаційно-комунікаційних освітніх технологій: у навчальному році проводиться 2 сесії, одна з яких очна, а інша - дистанційна (без приїзду до ВНЗ). Комбінована форма реалізована на базі електронного середовища ІДО DiTU – Digital Technical University (DiClass, DiDesk, DiCourse, DiTest).

Зараз в британській освіті також присутня ця тенденція - комбіноване навчання, яке являє собою чергування очних занять з форумами та роботою в режимі он-лайн.

Комбінованими називаються такі програми навчання, в яких заняття в класах комбінуються з дистанційними уроками, часто за допомогою он-лайн інструментів, що дозволяють студентам отримати консультації викладачів. До таких інструментів належать інтернет-форуми, відео-конференції і телефонні технології в Інтернеті, наприклад, Скайп (Skype). Крім цього, важливо, щоб просування сайтів такої спрямованості (репетиторство, дистанційні курси, консультації, отримання дистанційної освіти і т.д.) відбувалося постійно.

Будь-яка дистанційна освіта - платна. Передбачається, що підвищення плати за навчання в наступному році підвищить попит на альтернативні форми здобуття вищої освіти, особливо на ті, які дозволять студентам продовжувати працювати під час навчання. Тому комбіноване навчання є основним пріоритетом для багатьох приватних освітніх установ. Такі освітні установи можуть стати великими гравцями на ринку британської освіти, якщо, звичайно, уряд запровадить в життя свої плани щодо введення більшої кількості гравців на цей ринок. Очікується, що урядовий інформаційний документ з цього питання буде опубліковано протягом найближчих місяців.

Потрібно зазначити, що Відкритий Університет (Open University, OU) - це найбільший провайдер дистанційного навчання в Сполученому Королівстві. В Університеті вже працюють 7000 професорів, які особисто ведуть семінари, перевіряють он-лайн завдання і проводять заняття в прямому ефірі через Інтернет - часто це відбувається незвичайними способами. Як саме? Наприклад, на заняттях з природничих предметів в університеті використовується додаток «віртуальний мікроскоп». За допомогою цього мікроскопа студенти та викладачі разом розглядають зразки тканини. Ця технологія дозволяє навіть міняти освітлення і «пересувати» зразки, як під звичайним мікроскопом.

Найлл Склейтер (Niall Sclater), директор з інновацій у навчанні Відкритого Університету розповідає: «Студенти збираються разом на очні заняття, але те, що на заняття не треба їздити, імponує все більшій кількості наших студентів». «Велика частина навчання іноземних мов проходить за допомогою аудіо-конференцій, а на заняттях з математики використовуються колективні магнітно-маркерні дошки, які видно студентам, працюючим на своїх домашніх комп'ютерах», - додає він. [6: 8]

Дистанційно за допомогою комбінованого навчання тепер вивчаються навіть практичні курси. В Університеті Нортумбрії (The University of Northumbria) викладають курс практичної анатомії для працівників охорони здоров'я і все навчання проходить в режимі он-лайн, за винятком занять у літній школі.

Крім цього, важливим є той факт, що в багатьох університетах певні модулі викладають одночасно дистанційним і традиційним студентам, щоб уникнути ізоляції перших.

Але є також свої недоліки та переваги.

*Недоліки* комбінованого навчання . Комбіноване навчання, як симбіоз класичного і онлайн-навчання, замислювалося з метою об'єднання всього найкращого з обох форм викладання. Основний недолік, на який вказують експерти, полягає в тому, що таке навчання вимагає високого ступеня самоорганізації та особистого контролю. Матеріал може залишитися неосвоєним або неправильно зрозумілим. Найчастіше відсутній соціальний контакт між однокурсниками, якщо, наприклад, на заняттях вони бачаться рідко, а в груповій роботі в режимі «он-лайн» не передбачений професійний модератор.

Бувають випадки, коли деякі учасники спільних «занять на відстані» не виявляють належної активності. Експерти пов'язують це з тим, що в будь-якій групі рано чи пізно намічаються лідери, часто за статевою ознакою, через активність яких інші студенти беруть в конференції або семінарі лише номінальну участь. Коли заняття проходять в аудиторії, викладачеві легше контролювати процес і уникати подібних проблем. При онлайн-роботі ж модератору потрібен достатній досвід і наявність відповідних навичок управління навчальним процесом.

*Переваги* комбінованого навчання. Комбіноване навчання максимальним чином націлено на навчальні та трудові потреби кожного з учасників програми. Якщо при стандартному навчанні в лекційному залі від всіх студентів очікується якийсь загальний рівень підготовленості і заняття проходять за стандартною схемою, де індивідуальні здібності та навички не враховуються, то заняття з методики Blended learning дозволяють кожному студенту самостійно вибрати темп освоєння матеріалу і пріоритети в навчанні.

Учні отримують оптимальну підтримку з необхідних питань відповідно до вже наявних навичок і завдань, які ставить собі сам студент чи його роботодавець. При цьому досягається максимальна узгодженість між трудовим та навчальним процесами. І в цілому, як відзначають експерти і студенти, навчання за такої комбінованої програми, що поєднує живе і інтерактивне спілкування, - процес дуже захоплюючий і цікавий.

Так що очевидно, що комбіноване навчання відкриває двері британських вузів іноземним студентам, які не мали раніше можливості з фінансових або якихось інших причин розраховувати на отримання освіти у Великобританії. А це величезний плюс і для самих британських вузів, і для іноземних студентів.

### **Література**

1. Полат Е. С. Педагогические технологии дистанционного обучения : учебное пособие для студентов высших учебных заведений / Е. С. Полат. - М. : Издательский центр «Академия», 2006. - 400 с.
2. Тарасюк Л.Н., Цейкович К.Н. Образование в Великобритании.// Социально-политический журнал, №3, 2003 г.
3. Щербак О.І. Інноваційні технології у сучасній професійній освіті// Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми// Зб. наук. пр.: У 2 част./ Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ – Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – 571 с. – с. 110 – 117. – Ч. 1.
4. Сайт мережі Інтернет <http://www.uk.ru>
5. Сайт мережі Інтернет <http://www.heacademy.ac.uk/internationalstudents>.
6. Sclater, N., Large-scale Open Source eLearning Systems at the Open University UK, Research Bulletin, Educause Center for Applied Research: Boulder, Colorado, vol.2008, iss. 1, p.7-15